

Cölöpökön nyugvó ágyakban alszanak az emberek a víz felett az előntött Móravárosban.

A talajvíz ismét előntötte ezt a városrészt. — Térdig érő víz a szobákban. Tüdővész, betegség, nyomor. — Sürgősen meg kell menteni az utolsó ponton álló embereket.

Azok a boldog halandók, akik a Belvárosban laknak, vagy ennek a széles területű városnak rendezettebb városrészében, el sem tudják képzelni a sivár, kétségbeesett képet, amely a szemlélő elé tárul, ha véletlenül barangolási közben az ugynevezett Móravárosrészbe téved ki. A kövezett gyalogjáróknak, kocsutaknak itt nyoma sincs. *Öles árkok, öles vizekkel tőn-gának a keskeny, hepe-hupsd járdák szélén.* A kocsutakon feneketlen a sár, körben tavak, tócsák, az udvarokban víz, víz mindenfelé. *Mintha ebben a városrészben nem élnek kultúrányok, higiénával is ismerős emberek.* Mintha nem fizetnének ezerféle adót az ezrekre menő adóalanyok. Ahol talán ismeretlen fogalom az adóégrehajító. Nem kellene vízdíjat, utadót, betegápolási járulékot, közlekedési és egyéb adókat fizetni. Mert a móravárosrészi adófizető polgárokról megelégedeztek évtizedek óta a törvényalkotók és valószínűleg másodrangú polgárokról degradáltak őket.

Az ittlakóknak csak verejtékes kötelezettségek vannak a cserébe viszont semmit sem kapnak a várostól, amelynek végül is nem volna szabad ilyen kiálló ellentéteket emelni polgár és polgár között. A stíket főleg azonban mintha még jobban betömődtek volna. *Nem mulik el ősz, tavasz, hogy a Móravárosrész lakossága ne kiáltana fel segítségért,* amikor a talajvizek egyszerre csak megjelennek a csendes udvarokban, tavakká változtatva a kerteket, járhatatlanná téve az utakat, elfoglalva a pincéket. Ilyenkor kiűrik a pincelakások, lakhatatlanná válnak a magas földszintek és az udvari szükségletek szerencsétlen lakói hiába futnak segítségért, új, lakható lakás kiutalása végett a mérnöki hivatalba. A Móra ucca teljes hosszában pince- és udvari lakók cölöpökön nyugvó ágyakban pihennek. A konyhában 60–70 centiméter magas a víz, a szobában ugyanannyi. A lakók leírán bujnak bele szegényes vackukba és alattuk jéghidegen tükröződik vissza az alattomos talajvíz. Amelyik házba bekukkanunk, mindenhol panasz és nyomorúság és víz a lakásokban és víz az udvarokban. Minden Móravárosrészben lakó polgár szava egy-egy jajkiáltás. Amikor a nevüket, a halál hírnöket takargató odúk lakóinak neveit kérdezzük, szinte kórusban felelnek:

— Itt oly nagy a kétségbeesése, nyomora, oly vigasztalan a holnapja minden házigazdának, lakónak, hogy a sok száz-száz vízben élő mórái polgárnak a nevét szinte lehetetlen volna feljegyezni. Móra városrészben nem lehet Vékes Sándor avagy Weisz Ignác lakása türethetetlen viszonyait vázolni, mert *vétkes nemindulási féltés folyton az egész városrész tizenhét uccájával és több ezer lakójával vízben lakik és Uramisten, él.*

Ezt a városrészt talán fel kell fedezni. Kikutatni a térképen a Móra ucca helyét, rámutatni a *Hajnal* uccára, a *Kormányos* uccára, a *Szivárvány* uccára, a hosszú *Veresdés* uccára és meg kell látni a *Kolozsvári* teret (mert ilyen tér is van Szegeden), ahol széles fekvésű főcsillámlik. Apró magas földszintű házak szegélyezik az uccákat. A legtöbb emeletesformájú, mert már évtizedekkel ezelőtt úgy építkeztek a városrészben, hogy magas alapzatú házakat építettek, hogy megmeneküljenek a felőrt talajvíztől.

Mert ebben a városrészben ritkán fordulnak meg idegenek. Elvéve kerül ki egy-két belvárosi ember. Minden évben — nyáron — megjelennek a mérnökség emberei és mérnek. Tárgyalnak az eszményi nívóról, a városrész feltörléséről és a talajvizek lecsapolásáról. A városrész polgárai örülnek és minden eszedőben reménykednek, hogy *hátha megörlődik az a csoda,* hogy végre mégis fedezdik Móravárosrészt. De hiába várnak már évtizedek óta a városrendezési munkálatokra. Addig a ma élő emberek már rég a temető lakói lesznek.

A legvigasztalanabb képet kétségen kívül a Móra ucca és a Hajnal ucca nyújtja. A Móra ucca széles kocsiján ingoványos, apró tavak-

kal behintett a kocsit. A lakók kocsival nem közlekedhetnek az uccákon. A hurcolkodás, tűzfelőnyagszállítás közben, zsákbanhordva történnik. Nem mehet be az uccákba a halottaskocsi, szerencsétlenség esetén a mentőkocsi. A munkásember, akit a lakása ehhez a városrészhez köt, képtelen ekszisztálni, éppugy, mint az iparos, avagy a kereskedő, aki sokszor rászorul a fuvarosra, avagy más járműre. És ebben az Isten háta mögé került városrészben nincs megfelelő világítás sem. Már az alkonyati órákban szinte életveszélyes a járás, a mélyvíztű árkok mellett. A Hajnal uccában ijeszítő mély árkok húzódnak végig a gyalogjáró mellett. Tekintélyes folyócska. És nincs levezetése az árkoknak. Az esővíz, a hólé felgyülemlett ezekben az árkokban, anélkül, hogy levezető utja volna. És ez így van minden

Wolff ezredes Budapestre utazik ahol nyílt színvallásra és paktum kötésére fogja felszólítani a magyar legitimistákat.

Bécs, december 31. (A *Délmagyarország* bécsi tudósítójától.) Wolff Gusztáv ezredes, a császárhű néppárt elnöke, az osztrák legitimisták vezére, akinek igen érdekes nyilatkozata a *Délmagyarország* karácsonyi számában jelent meg és nagy feltűnést keltett, — miként a *Délmagyarország* bécsi tudósítója értesül — január közepén Budapestre utazik, ahol tárgyalni akar a magyar legitimistákkal, elsősorban Apponyi Albert, Andrássy Gyula, Pallavicini György és Sigray Antal grófokkal.

Wolff ezredes azt tervezi, hogy Budapestén nyílt színvallásra kényszerítheti a magyar legitimista vezéreket és paktumot köthet velük arra vonatkozólag, hogy ha sikerül Ottó restaurálása Magyarországon, úgy az uralomra jutott

móravárosrészi uccában, kivétel nélkül.

Az idén a Móravárosrészben későbbre várják a talajvizet. Az áradások megindulása alatt még türethető volt a talajvizek makacsodása. Az első esős, enyhébb nap után megindította a talajvizek szilipeit és ma víz alatt áll az egész városrész. A lakók már nem is deputációznak. Elutáltak már a hiábavaló kilincselést és előszobázást, mert bármilyen kérelemmel is fordultak eddig a város tanácsához, sohasem találtak még meghallgatásra.

A vízben uszó városrész helyzete azonban már türethetetlen. A tizenkettedik óra előtt már a városrész lakói feletti s feltétlenül kell találni módot arra, hogy a városrész megmaradt lakói végre elsőrendű polgárokként kezeltesse őket. A tavaszi városrendezési program első pontjának Móravárosrész rendezésének kell lennie. E sürgős kérdés előadása nem történhet meg többé, mert e vízben uszó városrészben a legnagyobb emberi ellenség, a tüdővész naponta szedi áldozatait.

A törvény alatt tüdőszanatórium felállításáról tárgyalnak a az állandó víz alatt levő Móravárosrészről mindennap új halottat visznek ki a temetőbe, ahol a halál oka a tüdővész volt.

magyar legitimisták határozott támogatásban részesítik az osztrák legitimistákat és mindent megtesznek annak érdekében, hogy Ottó elnyerje az osztrák császári koronát is.

Wolff ezredes ezenkívül tájékozódni akar az *Albrecht féle propagandáról* is. Reméli, hogy módjában lesz beszélgetést folytatnia Albrecht főherceggel és ott arra bírni, hogy nyíltan jelenesse ki, vajon aspirál-e a magyar trónra Ottóval szemben? Abban az esetben, ha Albrecht megtagadná az őszinte nyilatkozatot, úgy Wolff ezredes az osztrák és magyar legitimistákat egységes offenzívára akarja vezetni, még pedig nemcsak Albrecht főherceg, de szülei, Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő ellen is. Wolff ezredes budapesti utazása tehát nagyszabású politikai szenzációnak ígérkezik.

A polgármester szerint a jövő évben munkanélkül nem maradhat egy szegedi munkás sem.

Szeged város törvényhatósági bizottságának decemberi közgyűlésén a szakszervezeti bizottság karácsonyi segélyt kérő beadványával kapcsolatosan nagy vita támadt arról, hogy ebben az esztendőben eleget tett-e a város a munkanélküliség csökkentését célzó kötelezettségének, adott-e elegendő munkaalalmat a város munkásságának? A polgármester büszkén jelentette ki, hogy az országban nincsen még egy olyan város, amely annyit áldozott volna a munkanélküliség enyhítésére, mint Szeged. Felépítette a fogadalmi templom két tornyát, befejezte az 1924. év őszén megkezdett két városi bérpalota építését, kiköveztette a négykilométeres nagykorutat, a havazás óta pedig százával alkalmazott hőkariátó napszamosokat. A közgyűlésen mindenki elismerte, hogy a város által teremtet munkaalalmak száma csakugyan tekintélyes, de elhangzottak olyan kijelentések is, hogy ez a számot minden nagyobb megerősítés nélkül növelhetné volna a város, ha végrehajítja a közgyűlésnek azt a határozatát, amelyben kimondta, hogy a külföldi kölcsönnek a tanyai vasút költségein felüli részéből egy újabb, negyedik bérházat épít. Hivatkoztak arra is, hogy a mai gazdasági viszonyok között a polgárság képtelen új munkaalalmak teremtésére, ezen a téren tehát a városnak vannak súlyosabb kötelezettségei.

Most, a kilátástalan ujesztendő küszöbén, amikor fekete kérdőjelként mered felénk az új kalendárium minden hónapja, minden napja, megkérdeztük a polgármestert, hogy mit várhatnak jövőre a várostól a szegedi munkanélküliek?

— A jövő esztendőben nagyon sok munkaalalmat lesz Szegeden — mondta a polgármester —, mert nemcsak a város, hanem az állam is nagyobb arányú építkezéseket rendel

el a város területén. Átalakítja a dohánygyárat és felépíti az új postapalotát, amelyhez már megfelelő telke is van. De azért a város is fokozott mértékben kíváncsi részét a munkaalalmak teremtéséből. Három új iskolát építünk jövőre, a Somogyi telepi és az Aigner telepi iskolákat, ezeknek a terve már készen van a mérnöki hivatalban és a Rókusi iskolát, amelynek terve most készül. A rókusi iskola telkén jelenleg tizenkét lakó van, de ezeknek elhelyezéséről gondoskodik majd a város. A legnagyobb munkaalalom-tömeg az alsótanyai kisvasút építésével teremti a város. A vasutépítést a kora tavasszal megkezdjük és minden erőnkkel arra törekszünk, hogy a kisvasutat még 1926-ban üzembehelyezhessük. A vasutépítéssel kapcsolatban 20–25 épületet emelünk, amelyeknél nagyon sok építőmunkás és egyéb szakmunkás kap majd hónapokig tartó alkalmazást; a vonalak kiépítésénél pedig rengeteg földmunkásra lesz szükség.

— Véleményem szerint a jövő évben munkanélkül ember nem maradhat Szegeden, hacsak olyan szakmunkás nem, aki csak a szakmájába vágó munka elvégzésére vállalkozik, mert a város az összes ipari szakmákat a legjobb akarat mellett sem foglalkoztathatja. Villanyszerelő munka például kevés lesz, de azért a munkanélküli villanyszerelők kaphatnak munkát, ha nem is villanyszerelő munkát. A város tehát most meghozza a maga áldozatát a munkanélküliség enyhítéséért.

BŐRBUTOROK

és mindennemű kárpitosmunkák legolcsóbban

WINTERNÉL készülnek, Osztróvszky ucca 3

Telefonhívó 7—39 126